

Klasa IIIIt(g)
przedmiot – działalność gospodarcza
nauczyciel – M.Zalóg artecha@o2.pl
03.06.2020r.

Temat: Ochrona praw autorskich i danych osobowych.

Zapoznaj się z informacjami dotyczącymi ochrony praw autorskich i danych osobowych oraz odpowiedz na pytania znajdujące się pod tekstem .

UWAGA!!!! Bardzo proszę o przesyłanie prac bieżących i zaległych ze wszystkich trzech przedmiotów (materiałoznawstwo, działalność gospodarcza i dokumentacja techniczna) do 17.06.2020r. Ponieważ 18.06.2020r. będę wystawiała oceny końcoworoczne i po tym terminie nie będzie już możliwości poprawiania ocen.

Każdy przedsiębiorca, również budowlany, oprócz znajomości zagadnień technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych, powinien znać uregulowania prawne dotyczące praw autorskich i ochrony danych osobowych. Dla osób pracujących w branży budowlanej przestrzeganie prawa autorskiego jest szczególnie istotne, ponieważ wykonują one roboty na podstawie projektów, które są chronione prawem autorskim.

Przedmiotem **prawa autorskiego** jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażania (utwór)⁷. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory: wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe), plastyczne, fotograficzne, lutnicze, wzornictwa przemysłowego, **architektoniczne**, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne, muzyczne i słowno-muzyczne, sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne, audiowizualne (w tym filmowe).

W celu ochrony swojej twórczości autor nie musi dopełniać jakichkolwiek formalności.

Wyróżnia się dwa rodzaje praw autorskich:

- autorskie prawa osobiste – uprawnienia przysługujące twórcy utworu, to znaczy nienaruszalność treści i formy utworu, jego rzetelne wykorzystanie i nadzór nad sposobem korzystania z utworu,
- autorskie prawa majątkowe – zespół uprawnień finansowych, które przysługują twórcy utworu.

Twórcy przysługuje prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu przez innych ludzi. Prawo autorskie dotyczy głównie ochrony przed bezpłatnym rozpowszechnianiem utworów literackich, filmowych, muzycznych i programów komputerowych. Jednak przedsiębiorca budowlany musi pamiętać, że projekt architektoniczno-budowlany podlega również prawu autorskiemu i nie można w nim wprowadzać zmian ani czynić odstępstw od niego bez zgody autora projektu. Gdyby to nastąpiło, twórca projektu ma prawo nie tylko żądać zaniechania tego działania, ale dochodzić też na drodze sądowej zadośćuczynienia finansowego.

Nieodpłatne korzystanie z już rozpowszechnionego utworu jest dozwolone tylko do własnego użytku osobistego (np. słuchanie muzyki w domu). Nie upoważnia natomiast do korzystania z cudzego projektu architektonicznego, mimo że został już wykorzystany wcześniej do innej budowy.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. w artykule 47 gwarantuje każdemu obywatelowi prawo do prywatności, a w artykule 51 zapewnia każdej osobie prawo do ochrony dotyczących jej informacji. Na tej podstawie w 1997 roku została uchwalona *Ustawa o ochronie danych osobowych*⁸. W jej pierwszym artykule stwierdza się, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych.

Ustawa o ochronie danych osobowych określa prawne ramy obrotu danymi osobowymi i zasady przetwarzania danych osobowych; precyzuje też prawa i obowiązki organów, instytucji i osób prowadzących zbiory danych osobowych oraz prawa osób, których dane dotyczą, aby zagwarantować maksymalną ochronę prawa i wolności każdej osobie fizycznej oraz poszanowanie jej życia prywatnego. Ustawa określa konstytucyjnie zagwarantowane prawo do decydowania o tym, komu, w jakim zakresie i w jakim celu przekazujemy nasze dane osobowe.

Przepisy *Ustawy o ochronie danych osobowych* dotyczą również przedsiębiorców prowadzących akta osobowe swoich pracowników. Ich obowiązkiem jest zabezpieczenie danych osobowych przed udostępnieniem osobom nieupoważnionym, wejściem w posiadanie przez osobę nieuprawnioną, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem oraz przetwarzaniem z naruszeniem ustawy. W zasadzie udostępnianie lub przetwarzanie danych może się odbywać jedynie za zgodą osoby, której dane dotyczą.

Nieprzestrzeganie przepisów *Ustawy o ochronie danych osobowych* jest zagrożone poważnymi sankcjami, dlatego prowadzący akta osobowe w przedsiębiorstwie musi stosować się do ograniczeń w ich dostępności i ewentualnym przetwarzaniu.

PYTANIA I POLECENIA

1. Wyjaśnij, co jest chronione przepisami prawa autorskiego.
2. Czy jest możliwe nieodpłatne rozpowszechnianie utworów chronionych prawem autorskim? Uzasadnij odpowiedź.

ZAPAMIĘTAJ

Zbiór przepisów regulujących prawa i obowiązki objęte stosunkiem pracy znajduje się w *Kodeksie pracy*.

Umowa o pracę może być zawarta na czas nieokreślony lub na czas określony. Każda z tych umów może być poprzedzona umową na czas próbny.

Umowa o pracę musi być zawarta na piśmie.

W szczególnych przypadkach zarówno pracodawca, jak i pracownik mogą rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia.

Czas pracy pracownika nie może w zasadzie przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, w rozliczeniu czteromiesięcznym.

Wymiar urlopu wypoczynkowego jest zależny od stażu pracy i rodzaju ukończonej szkoły.

Pracownikom przysługują specjalne uprawnienia z tytułu ciąży i urodzenia dziecka.

Nie wszystkie osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie są pracownikami.

W niektórych przypadkach zamiast umowy o pracę są zawierane umowy-zlecenia i umowy o dzieło, tzw. umowy cywilnoprawne.

W budownictwie są stosowane różne systemy wynagradzania: czasowy, czasowo-premialny i akordowy.

Prawo autorskie chroni twórców przed bezprawnym wykorzystywaniem lub zmienianiem ich utworów, dotyczy to także projektów architektoniczno-budowlanych.

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ

1. Sprawdź, czy wzór umowy o pracę (rys. 6.1) spełnia wymogi podane w tekście.
2. W niektórych przypadkach pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia. Podaj przykład takiej sytuacji.
3. Po ukończeniu technikum podejmujesz pracę w przedsiębiorstwie budowlanym. Jakie dokumenty znajdują się w twojej teczce osobowej i w których jej częściach?
4. Po 18 miesiącach pracy w przedsiębiorstwie decydujesz się na rozpoczęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Ustal, jaki będzie okres wypowiedzenia twojej umowy o pracę?
5. Wielkość urlopu wypoczynkowego zależy od dwóch czynników. Wymień je.
6. Umowa o pracę i umowa-zlecenie są często traktowane jako równoznaczne. Wyjaśnij, czy tak jest naprawdę. Jakie jest twoje zdanie na ten temat? Porównaj swoją opinię z opiniami kolegów / koleżanek.